

9. 9. APRIL 1940 FEMTEKOLLONNENES DAG

Den Norske Frimurerorden med allierte storlosjer var i løpet av årene blitt en verdensomspennende organisasjon. Særlig var forbindelsen til USA og England blitt styrket.

Vi som står utenfor kjenner lite til hvordan det internasjonale samarbeide fungerer. Når stormesteren blir intervjuet sier han alltid at Den Norske Frimurerorden er en selvstendig norsk orden som ikke er avhengig av eller styres av utenlandske krefter. Vi kjenner imidlertid fra stormester Færdens opptreden og hendelsene i august 1921 som er beskrevet tidligere, at norsk frimureri styres av en overordnet instans som vi antar befinner seg i utlandet.

Den Norske Frimurerorden har mottatt konstitusjonspatent, først fra England i 1749 og senere fra Sverige i 1891. Enhver storlosje som hører til frimureriets verdensomspennende nett har underskrevet en underkastelses-erklæring som binder storlosjene til en felles ledelse og til et samordnet læresystem for personlig utvikling. Plikten til taushet og kravet til lydighet er rettet mot denne ledelse. Forpliktelsen overføres fra storlosjene videre til de enkelte lokale losjer og til medlemmene.

Innenfor fellesskapet kan medlemmene fritt besøke utenlandske losjer dersom han er utstyrt med frimurerpass. Det må bety at alle er underlagt den samme taushetsplikt og de samme krav til lydighet. Uten denne felles forpliktelse ville besøk fra fremmede losjer kunne avdekke hemmeligheter og derfor ikke kunne gjennomføres. Underkastelseserklæringen binder systemet sammen og knytter det til en overordnet leder. Dette gir organisasjonen internasjonal makt og indre styrke.

For hver fremmed storlosje som Den Norske Frimurerorden har forbindelse med er det oppnevnt en herværende representant og en representant på den fremmede losjens hjemsted. Det skulle i 1939 gi 93 norske internasjonale ambassadører. Ikke alle representanter er oppnevnt.

Noen av våre øverste militære sjefer er oppnevnt som herværende representanter for utenlandske storlosjer. I matrikkelen for 1939 finner vi:

***Generalmajor Ivar Aavatsmark**, Stormesterens Prokurator, statsråd, kommandant på Akershus festning, repr. for The Supreme Council 33 and last Degree Scottish Rite for the Northern Masonic Jurisdiction, Boston, USA, og representant for The Grand Lodge of Montana, Hellena, USA.,

***Major O. Brinchmann Hansen**, repr. for Grande Lodge of Rhode Island & Providence Plantation. Providence, USA.

***Generalmajor Gustav Grüner**, repr. For The Grand Lodge of Utah, Salt Lake City, USA.

***Generalmajor Jacob Hvinden Haug**, repr. For Grand Lodge of Virginia, Richmond, USA, og Grand Lodge of Soberana, de Porto Rica, San Juan.

***Oberst Marcus Pettersen** repr. For Grand Loggia de Chile, Santiago. 5

Lojalitet til utenlandske brødre

Kong Oscar II's norske frimurerbrødre ble i 1880- og 90-årene mistenkt for å gå svenskekongens ærend mot Norges interesser. Kommanderende General ble den gang fra Stortinget spurt direkte om han hadde etterkommet ordre fra Kong Oscar II, som følge av sitt frimureri, noe han benektet.

Blant de mektige brødre i vest, omkring 1940, finner vi den engelske konge George VI som regjerte fra 1936 til 1952. Han rangerte høyest innen det verdensomspennende frimureri. Daværende marineminister senere statsminister Winston Churchill hadde vært frimurer tidligere. Presidenten i USA, Franklin D. Roosevelt, var en fremtredende frimurer med den 32. grad. Det tilsvarer den XI grad i det svenske system.

Norge i 2. Verdenskrig

Da de krigførende parter England og Tyskland, fattet interesse for norsk territorium våren 1940, hadde generalstaben gjennom lang tid bygget opp den hemmelige hæren rettet mot "*indre fiender*", samtidig som de hadde satt verneplikthæren ut av spill. Verneplikthæren besto av vernepliktig og frivillig norsk ungdom. Den hadde ingen spesiell politisk legning utover et nasjonalt sinnelag. Den møtte til mobiliseringsplassene uten innkalling. Målet var å kaste overfallsmennene ut av landet.

Åpent for invasjon

Etter 1935 var den politiske venstresiden ingen trussel mot det etablerte samfunn. Europa var i krig fra høsten 1939. Den hemmelige hæren forble imidlertid intakt og de ubrukelige geværene og kanonene ble ikke satt i brukbar stand slik nasjonale hensyn og den stadig mer truende situasjon skulle tilsi. Intet ble gjort for å rette på disse selvforskyldte svakhetene ved vårt forsvar. Tatt i betraktning den kritiske situasjon som utviklet seg i Europa frem til 1940, må en fortsatt avvæpningen av verneplikthæren sees som et forsøk på å legge landet åpent for invasjon. I noen korte avsnitt vil jeg nevne noen episoder som burde ført til en opptrapping av den norske forsvarsberedskap.

Den 12. 1
annekterte han
diskuterte genera
og Ordensvernet
en delvis mobil
brukes til innkall
som da skulle s
oppsett når et s
pålitelige, ble d
mobilisering må
lenger tid. 1

3. distriktskom
ubrukelige geve
forholdene nå v
Kommanderend
sikkerhetsvakter
at resten av våp

Situasjonen i E
britiske militær
overføre store
Stavanger, Berg
note til de skan
norsk farvann
allierte krigsrå
Planen inklud
malmfeltene.
ødelegge veier
fredsslutninger
for aksjonen va

Så sent som de
utenriksminist
å bryte norsk r

Den 8
var planen at
landgangsstyrk
hadde som må

Den 12. mars 1938 gikk Adolf Hitler inn i Østerrike. Høsten samme år annekterte han Sudetenland som hørte til Tsjekkoslovakia. Her hjemme diskuterte generalstaben mobiliseringsordningen. På grunn av Sikkerhetvaktene og Ordensvernet som skulle være hemmelige, var det vanskelig å gjennomføre en delvis mobilisering. Det ble diskutert hva slags konvolutter som kunne brukes til innkallingen, offentlige konvolutter, eller nøytrale blanke konvolutter som da skulle sendes uten frimerke. Postverket protesterte. Det ville vekke oppsikt når et stort antall slike konvolutter gikk ut. Ikke alle postbud var pålitelige, ble det bemerket. Så sent som i 1939 var det klart at en delvis mobilisering måtte skje pr. brev eller ved personlig kontakt, selv om det ville ta lenger tid. ¹

3. distriktskommando i Trondheim, mente våren 1939 at ordningen med ubrukelige geværer medførte betydelige ulemper ved mobilisering og at forholdene nå var ganske annerledes enn i 1918. Den 19. mai 1939 vedtok Kommanderende General at det antall våpen som trengtes til å sette opp sikkerhetsvakter og luftforsvar ved mobilisering skulle klargjøres, underforstått at resten av våpnene fortsatt skulle lagres i ubrukelig stand. ²

Situasjonen i Europa tilspisset seg. Den 2. og 3. januar 1940, utredet den britiske militære ledelse muligheten av å okkupere de svenske malmleiene og overføre store styrker til nord og midt Sverige, I planen inngikk å okkupere Stavanger, Bergen, Trondheim og Narvik. Den 6. januar 1940 ble det sendt en note til de skandinaviske regjeringer om at britene ville stoppe malmeksporten i norsk farvann Sverige nektet å samarbeide om dette. 5. februar vedtok det allierte krigsråd å sende hjelp til Finland som kjempet mot Sovjetunionen. Planen inkluderte okkupasjon av byene fra Stavanger til Narvik og de svenske malmfeltene. Svenskene erklærte at de ville rive opp jernbanelinjen og ødelegge veiene østover. Planen skulle settes i verk 20. mars. Så kom fredsslutningen mellom Finland og Sovjetunionen og det angitte hovedmotiv for aksjonen var borte. ³

Så sent som den 5. april møtte den engelske og den franske sendemann opp hos utenriksminister Koht hvor de meddelte skriftlig at de allierte kunne bli nødt til å bryte norsk nøytralitet for å stoppe malmeksporten fra Narvik.

Den 8. april 1940 la engelskmennene ut miner i norsk farvann, deretter var planen at de skulle vente på tysk reaksjon. En engelsk flåtestyrke med landgangsstyrker ombord, ca. 100 000 mann, lå klar i engelske havner, de hadde som mål å okkupere Norge. ⁴

For det første, når generalstaben i denne situasjon ikke var villig til å gjøre mobiliserings ordningen effektiv eller å bringe verneplikthærens våpen i skyteklar stand, er dette, slik situasjonen ble oppfattet, åpenbart en forberedelse til å slippe engelske og franske tropper inn i landet uten å øve motstand, for øvrig en tanke som var bifalt av Arbeiderpartiets ledere.

For det andre bar Arbeiderpartiregjeringen det konstitusjonelle ansvar for at forberedelser på å møte den forventede invasjonen ikke ble gjennomført.

For det tredje kan frimureriet bruke sitt kjennskap til regjeringens unnlaterelser som et pressmiddel.

Norges Geografiske Oppmåling sorterte under generalstaben. Den godkjente i januar 1940 salg av store kartserier til England. Da var allerede store kvanta norske kartet solgt til Tyskland, tross for regelen om at kartet ikke skulle selges til land som var i krig. 6

General Wilhelm Keitel i Wehrmacht har fortalt at det den 23. februar 1940 ble dannet et arbeidsutvalg som skulle forberede invasjonen av Norge. Forberedelsene ble dekket som en intern våpenøvelse, Weserübung, i tyske farvann. Bare få personer blant de øverste tyske militære ledere visste at de innlastede tropper hadde som mål å okkupere Danmark og Norge.

Adolf Hitler sendte sin mann, oberst Hans Piekenbrock til København 3. april hvor han møtte Quisling. Piekenbrock ble meddelt at en engelsk invasjon var ventet og at det var i Norges interesse at tyskerne kom først. Quisling ga under dette møte feilaktige opplysninger om forsvaret av Narvik.

Quisling mente at en tysk okkupasjon burde omfatte hele Norge og ikke bare det sørlige del. Hvis de tyske skip kom overraskende ville de ikke bli beskyttet i første omgang, mente Quisling, forøvrig hadde han folk fra sitt parti plassert i forsvaret, tyskerne ville derfor ikke møte sterk motstand. 12

Den 7. april oppdaget engelske fly at de tyske skipene gikk ut og satte kursen nordover. Norske journalister mottok meldinger om skipenes bevegelser og det ble diskutert i avisene hvor mon alle disse skipene hadde tenkt seg?

Mange, blant dem etterkrigstidens første generasjons historie forskere, har gitt uttrykk for at regjeringens passivitet kom av arbeiderbevegelsens generelle antimilitære holdning og regjeringens manglende bevilgninger til Forsvaret. Dette siste er ikke riktig. Bevilgningene til forsvaret økte fra 316 millioner kroner i 1934 - 35 til 486 millioner kroner i 1939 - 40. 200 millioner kroner ekstra ble bevilget etter krigens utbrudd. Det var store penger den gang, men ikke tilstrekkelig til å rette opp forfallet som strakte seg tilbake til tider lenge før Arbeiderpartiet overtok regjeringmakten.

Krigshand
gjentas he
Jeg velger
provoserer
virket inn
forsvaret n

Den nye
tilhørte Ar
9. April. M
borte. Det
stearinlys.
husket på å
kom ikke in
nærheten.

Ma
var postlag
gang og på
gjennom r
kjennskap t
våpen ved f

Vi fastslår
mottagelsen
arbeiderpart
Tys

Ukjente krig
kvelden den
være tyske,
Fredrik Will
om å skyt
Batterisjefen
i flomlys fra

Oberst Birge
Blücher tidli
kaptein And
senket Blüch
hele Østfold
geværene og

Krigshandlingene i Norge er utførlig behandlet i litteraturen. De skal ikke gjentas her. Derimot er femtekolonnenes virksomhet et nytt interessant område. Jeg velger med hensikt å beskrive et utvalg hendelser som kanskje vil virke provoserende på mange. Hensikten er å vise hvordan lojalitet til frimureriet har virket inn på krigshandlingene. Det er innlysende at en som tjenestegjør i forsvaret må forplikte seg til lojalitet til staten og ingen andre.

Den nye forsvarsminister, oberst i infanteriet, Birger Ljungberg som ikke tilhørte Arbeiderpartiet, beordret delvis mobilisering tidlig på morgenen den 9. April. Mens brevene ble skrevet ut på Akershus Festning, ble elektrisiteten borte. Det ble mørkt og det viste seg umulig å skrive ut innkallelene med stearinlys. Arbeidet ble etter planen overført til Smestad Hotell. Ingen hadde husket på å melde fra til hotellet som var fullt av gjester. Mobiliseringsgruppen kom ikke inn, den ble stående utenfor. Heldigvis bodde et medlem av gruppen i nærheten. Han inviterte alle hjem til seg hvor innkallingene ble skrevet ut.

Mannskapene ble innkalt med fremmøtedag den 11. april. Før brevene var postlagt var kampene mellom tyske sjøstridskrefter og norsk kystforsvar i gang og pågikk hele natten. Det ville være naturlig å beordre full mobilisering, gjennom massemedia. Forsvarsministeren, som oberst, hadde uten tvil kjennskap til at de mannskapene han i så fall innkalte, ikke ville få utlevert våpen ved fremmøte.

Vi fastslår at en engelsk invasjon var forberedt fra engelsk side og at mottagelsen av de engelske styrkene var forberedt av både arbeiderpartiregjeringen og av generastaben.

Tyskerne kom imidlertid først og nøt godt av tilretteleggelsen.

Ukjente krigsskip ble observert av vaktfartøyer i ytre Oslofjord klokken 23. om kvelden den 8. April. Rauøy Fort skjøt varselskudd. Skipene som viste seg å være tyske, passerte Bolærne Fort i 3 600 meters avstand. Fortsjefen, major Fredrik Wilhelm Færden som hadde IX grad i St. Andreaslogen nr 1, ga ordre om å skyte med brissand granater straks skipene kom i skytefeltet. Batterisjefen, K. A. Telle skjøt allikevel varselskudd først. Mens fortet lå badet i flomlys fra skipene gled de inn i tåken.

Oberst Birger K. Eriksen på Oscarsborg festning senket det nybygde slagskipet Blücher tidlig på morgenen 9. April. Jeg mener å huske at Eriksen måtte vekke kaptein Andersen i Drøbak, den pensjonerte sjefen for torpedo-batteriene. Han senket Blücher. Oscarsborg ble erobret fra landsiden 10. April. Dermed var hele Østfold regionen avvæpnet hva verneplikthæren angikk. Viktige deler til geværene og kanonene falt i tyskernes hender.

I Bergen var Willoch sjef. Han fortalte til sin nevø, senere statsminister Kåre Willoch: hva som skjedde. De fleste soldatene hadde hatt 48 dagers rekruttskole for 10 - 15 år siden. Av befalet kom mange til festningen bare få dager i forveien etter å ha vært ute av tjeneste i 22 år uten noen repetisjonsøvelse. Da det tyske angrepet kom hadde festningen 1/3 av full bemanning. Willoch hadde bedt om at miner ble lagt ut, at torpedobatteriet ble bemannet og om en infanteristyrke til forsvar av landsiden. Alt ble avslått.

Willoch beordret ild mot fremmede fly som fløy ulovlig over festningens område. For det fikk han en alvorlig reprimande av admiral Diesen.

Kommanderende Admiral Henry Edward Diesen hadde IX grad i losje nr. 8. 5

Tyske skip ble observert den 9. april om morgenen. De signaliserte at de kom som venner, men da de ble beskyttet, svarte de med en morderisk artilleriild og flyangrep, som allikevel ikke gjorde stor skade. Krysseren "Köningsberg" ble skutt i brann, men så ble strømmen tatt i Bergen og festningen hadde ikke noe nødstrømaggregat. Parafinlamper ble tatt i bruk ved kanoner og på kommandoplassen, men lyskasterne kunne ikke brukes. Festningen ble tatt fra landsiden. 11

Overgivelsen av Agdenes fort utenfor Trondheim fikk stor betydning fordi festningen var intakt og straks ble bemannet med tyskere. Det hundret engelskmenn og franskmenn i å komme med forsterkninger til Trondheim. Siden slagfjærene til geværene i distriktet lå lagret på Agdenes ble værneplikthæren i hele Sør-Trøndelag avvæpnet før den rakk å bli mobilisert.

General Laurantzson, sjef for 5. divisjon i Trøndelag, reiste til Værnes og lot alt sitt utstyr stå igjen intakt i Trondheim. Han ga ordre om at alle forberedelser til mobilisering skulle stoppes og at magasinene ikke skulle flyttes ut av byen slik det var gjort forberedelser til. Han uttalte at tyskerne kunne oppfatte det som en uvennlig handling. 9

Jacob Ager Laurantzson, generalmajor, hadde VI grad i losje nr. 9. 5

Engelske krigskip beskjøt fortene på Agdenes. Da ilden ble besvart forsto de at tyskerne hadde inntatt fortene. Skipene trakk seg derfor tilbake. I Trondheim kunne tyskerne overta tungt norsk utstyr som de hadde sterkt behov for.

General Jacob Hvinden Haug var sjef for 2. divisjon og var distriktskommandosjef for Oslo området. Han disponerte fire Gardekompanier hvorav ett var på øvelse på Terningmoen. Det var viktig å forsterke forsvaret av Fornebu som ble angrepet kl. 7.30. Her lå det en norsk styrke på 110 mann.

Garden fikk ved
tilbakekalt kl 8
Christian Halbo
Gardesjefen Joh
Framrykkingen
Lysakerelva. D
tyskere passert

4. Gard
ordre om å gå ti
i land fra Blüch
Som ne
helt fra kong C
Thaulow Peters

Kapitulasjonen
over telefon ti
plasskommand
militær sjef i
fortsette med n
Schnit

Quisling da
Klokken 19.30
hadde tatt mak

"Å redde lan
det opp i"

Fredrik Prytz

Anton Frede
Trøndelag, ha

Samarbeid
Gardesjef Gr
med tyskerne
til tjeneste f
gardeoffisere
Graff Wang
riksdepartem
general Enge

Garden fikk ved 5.30-tiden ordre om å dra til havneområdet i Oslo. Ordren ble tilbakekalt kl 8.00. Ved 8.30-tiden ble 2. Gardekompani under ledelse av Christian Halbert Hielm Winsnes, beordret om å rykke fram mot Fornebu. Gardesjefen Johan Peter Graff Wang, fikk Winsneskompaniet av gårde kl 9.30. Framrykkingen forgikk med busser og de valgte veien om Røa og langs Lysakerelva. Det gikk tre timer før de kom til Lysaker. Da hadde 4 - 500 tyskere passert innover Drammens-veien på vei mot Oslo.

4. Gardekompani under ledelse av Axel Jacob Thaulow Petersson fikk ordre om å gå til Digerud ved Nesodden for å ta seg av tyskere som var reddet i land fra Blücher.

Som nevnt tidligere var Hvinden Haug frimurer og medlem av ordenen helt fra kong Oscar II's dager. Winsnes hadde den VIII grad i losje nr 8, og Thaulow Petersson var seremonimester og hadde VIII grad i losje nr 9. 7

Kapitulasjonen i Oslo foregikk på Akershus festning. Regjeringen ble orientert over telefon til Hamar. Tyskerne anerkjente oberst i festningsartilleriet og plasskommandant på Akershus festning Hans Peter Krag Schnitler som norsk militær sjef i Oslo. Garden skulle holde orden i byen og luftvernet skulle fortsette med norsk mannskap, men skulle bare skyte på engelske fly.

Schnitler hadde VIII grad i losje nr. 1. 5 7

Quisling danner regjering

Klokken 19.30 den 9. april sto Quisling frem i NRK og proklamerte at han hadde tatt makten og dannet regjering for som han sa:

"Å redde landet ut av den desperate situasjon som våre politikere hadde brakt det opp i"

Fredrik Prytz ble finansminister i Vidkun Quislings Regjering.

Anton Frederik Winther Jakhelln Prytz, kaptein, Storfosen Gods, Sør-Trøndelag, hadde VIII grad i losje 8. 5

Samarbeid med tyskerne

Gardesjef Graff Wang og kommandant Schnitler innledet et nært samarbeid med tyskerne og Quisling. Sistnevnte ba om å få avgitt gardekaptain Winsnes til tjeneste for seg, Winsnes var medlem av Nasjonal Samling. To andre gardeoffiserer oppsøkte Quisling for å avlegge troskapsed. Quisling innkalte Graff Wang og krevde at Garden skulle holde vakt utenfor Stortinget, utenriksdepartementet og foran hotell Continental hvor han selv og den tyske general Engelbrecht holdt til.

34. CHR. CHRISTENSEN OVERVÅKES

Christian Christensen, også kalt CC, tidligere major i etterretnings- og sikkerhetstjenesten, liasonoffiser til Overvåkingspolitiet, organisasjonssjef i Libertas og redaktør av Morgenbladet gjennom 20 år, ga i 1983 ut boken, *"Det hemmelige Norge"* hvor han kommer inn på organiseringen av de hemmelige tjenester i årene 1945 til 1966, opprettelsen av Stay-Behind og den tilliggende virksomhet. CC var klar over at han ville komme til å berøre ømtålige emner. Før han skrev boken sikret han seg forsvarsdepartementets tillatelse til å belyse dette tema. Oddmund H. Hammerstad i departementet skrev en anbefaling 16. november 1982:

*"Redaktør Chr Christensen arbeider med en bok om norsk etterretnings-tjeneste etter krigen. Jeg vil med dette brev be om at de personer og organer innen Forsvarsdepartementet, Forsvaret og fellesinstitusjonene som Christensen måtte ta kontakt med bidrar med assistanse så langt det er rimelig med å tilrettelegge forholdene for hans arbeide"...*¹

Boken inneholdt sensasjonelle opplysninger om den hemmelige militære etterretning og om dannelsen av Stay-Behind. Fra enkelt hold ble det hevdet at de forhold som ble beskrevet var forutsatt å skulle være 100 prosent hemmelige og aldri røpes. Tiltross for departementets godkjenning ble CC politianmeldt etter at boken var kommet ut. Anmelder var forsvarsjefen general Sven Hauge. Anmeldelsen førte til at CC i 1984, ennå før politianmeldelsen var ferdigbehandlet, utga boken *"Politisak"*, som forteller meget inngående om politiets etterforskning mot ham.

Anmeldelsen gikk i et brev til Riksadvokaten merket *"Strengt Hemmelig"*. Dette er den høyeste sikkerhetsgradering noe dokument kan ha. Det betyr at hvis innholdet i brevet skulle bli kjent ville rikets sikkerhet bli satt i fare. Det betydde også at siktede CC ikke kunne gjøres kjent med anmeldelsens ordlyd og innhold. CC sier om dette:

*Jeg fant dette oppsiktsvekkende. Forsvarssjefen hadde med andre ord skrevet et brev til påtalemyndigheten med et innhold som hvis det ble kjent kunne få "helt avgjørende" betydning for Norges og dets alliertes sikkerhet eller helt avgjørende følger for vår land forhold til ikke-allierte Hva kunne forsvarssjefen ha gitt Riksadvokaten av vitale Opplysninger? og hvorfor hadde han valgt en slik fremgangsmåte?"*²

CC ble siktet for brudd på den militære straffelov §§ 69, 90 og 91, det vil si at han var mistenkt for brudd på militær taushetsplikt, og for å ha skadet Rikets

sikkerhet.

Daværende politia
Etterforskningen m
boken, ca 50 perso
lijem, i hans hytte
vanlig å skjule kor
Alt som kunne kr
samlet inn. CC sie

*"En av mine yrke
må frykte at jeg s
tenkt benyttet ved*

Da det nød
beste etterforsker
mengde vitner i a

CC spør:

*"Sitter der virke
fornærmelse ha
påtalemyndighe
politiet og et st
og også muligh
2*

Kilder:

- 1 Chr. Christe
- 2 Chr. Christe

sikkerhet.

Daværende politiadjutant Anne C Buer, ble valgt til å lede etterforskningen. Etterforskningen mot CC var meget omfattende. Alle hvis navn var oppgitt i boken, ca 50 personer, ble innkalt til forhør. Det ble foretatt ransaking i CC's hjem, i hans hytte. Nabohytten ble også undersøkt, angivelig fordi det var vanlig å skjule kompromitterende saker i nabohytter. Materialet ble beslaglagt. Alt som kunne knyttes til boken, dokumenter og referater fra intervjuer ble samlet inn. CC sier i sin detaljrike beretning om etterforskningen:

"En av mine yrkesbrødre sa etter å ha vært politiets formiddagsgjest at noen må frykte at jeg sitter inne med et kompromitterende materiale som kan være tenkt benyttet ved en senere anledning" 2.

Da det nødvendige materiale var samlet inn hadde to av kriminalpolitiets beste etterforskere arbeidet full dag i et halvt år og reist rundt for å oppsøke en mengde vitner i anledning boka. *"Det Hemmelige Norge"*.

CC spør:

"Sitter der virkelig menn dypt i hemmelige kontorer som av irritasjon og utfra fornærmelse har makt til å engasjere forsvarets ledelse og den høyeste påtalemyndighet, i posisjoner til å iverksette etterforskning som engasjerer politiet og et stort antall vitner gjennom tid, autoritet til å utvelge sakkyndige og også muligheter til å dirigere kriminalpolitiets etterforskere i deres dont?"

Kilder:

- 1 Chr. Christensen, *"Det Hemmelige Norge"*, J. W. Gappelens Forlag, 1983.
- 2 Chr. Christensen, *"Politisak"*, 1984.

35. VENSTRESIDEN OVERVÅKES

Politiets Overvåkingstjeneste ble i praksis rettet mot infiltrasjon fra Sovjetunionen og mot kommunistisk virksomhet, men den ble også rettet mot Arbeiderpartiets indre rivaler på venstresiden, mot Norges Kommunistiske Parti og mot utbryterne som ble ekskludert fra Arbeiderpartiet og som dannet Sosialistisk Folkeparti, det som i dag heter Sosialistisk Venstreparti.

M – L bevegelsen

I 1970-årene ble overvåkingen rettet mot Sosialistisk Ungdomsforbund, SUF og Arbeidernes Kommunistparti, AKP (M - L). Disse grupper var neppe noen sikkerhetsrisiko for landet. De støttet seg ideologisk til Kina, Albania og Cuba som formodes ikke å ha planer om å okkupere Norge. Derimot hadde gruppene et reelt avvikende syn på Arbeiderpartiets nye økonomiske politikk som ble innført i 1970-årene. I denne periode skjedde en økonomisk omveltning. Arbeiderpartiet forlot arbeiderbevegelsens ideologi. Partiet endret sin politikk. Norske nasjonale næringslivsinteresser ble svekket og utenlandske kapitalinteresser fikk innpass i landet. Ungdomsorganisasjon SUF motarbeidet Arbeiderpartiets nye politikk. SUF hadde innpass i fagbevegelsen, på skoler og i Forsvaret. Den valgte en aggressiv verbal uttrykksform som lett kunne vekke overvåkingspolitiets interesse, men det viktigste var uten tvil at gruppene på lenger sikt kunne være en trussel mot Arbeiderpartiets tette samarbeid med fagbevegelsen. Derved kunne de hindre eller vanskeliggjøre innføringen av den nye økonomiske politikken, som er en av de største økonomiske omveltninger Norge har opplevd, og som gikk imot fagbevegelsens interesser.

Den store økning i overvåkingspolitiets aktivitet i 1970- og 1980-årene, en nesten firedobling, kan ikke alene tilskrives et endret internasjonalt trusselbilde, men må sees som aktive medvirkning for å holde ro i rekkene under Arbeiderpartiets arbeid for å gjennomføre det som kalles nyliberalismen. Som var et brudd med partiets tidligere politikk.

M-L bevegelsen oppsto som en reaksjon på autoritære tendenser som kom tilsyne i Arbeiderpartiet. I en programerklæring heter det:

"Monopolkapitalens diktatur kan bare styrtes ved at arbeiderklassen, alliert med alle progressive lag av folket, bryter borgerskapets undertrykkelsesapparat i stykker, knuser det borgerlige statsapparat gjennom en revolusjonær omveltning, og er forberedt på å bruke vold for å oppnå dette."

Å motarbeide "monopolkapitalen", er fullt lovlig når det skjer med demokratiske midler. Når SUF påsto seg å ville kjempe "med våpen i hånd",

ligger det klart utenfor vår lovlig. Når bevegelsen vel bevegelsen anser at normale Det kan ha sin årsak i at mange år, både gjennom overvåkingspolitiet. Det er styrende grupper besvares som undertrykkes. Revolusjon hvor USA - CIA hadde sin imidlertid verbal. Det er a De uheldige uttalelsene registreringer til Arbeiderpartiet prosess.

De som hadde vært hemmelige Stay-Behind i politiske organisasjoner minner om at Werna Gerstmann satt i ikke mindre enn 250 millioner som viser at i 1982 ble overvåket av politiet. De forlag, venstresidens arbeidere, selgere, og arbeidere mot internasjonal politikk i Kina, Den forente Kirke, Polen, og en rekke fredelige interessante objekter. 2

Baader - Meinhof

Tapani Suominen som Denmari forsvarte sin datter i 1996 ved Universitetet i Oslo som oppsøkte Arbeiderpartiet Vietnamkrigen ble kastet

M-L bevegelsen ble motarbeidet den internasjonale ble holdt under stille oppsett utsatt for en massiv utrykning og av Christelig Demokratiske Baader-Meinhof gruppe brytning fra unge menn mot urett, mot den ka

ligger det klart utenfor vårt vedtatte demokratiske styresett og er følgelig ulovlig. Når bevegelsen velger å gå til dette skritt må det oppfattes derhen at bevegelsen anser at normale demokratiske rettigheter ikke eksisterte i vårt land. Det kan ha sin årsak i at venstresiden var blitt ulovlig overvåket gjennom mange år, både gjennom Arbeiderpartiets egne registreringer og fra overvåkingspolitiet. Det er et vanlig fenomen at ulovligheter og overgrep fra de styrende grupper besvares med en revolusjonær anarkistisk holdning fra de som undertrykkes. Revolusjonære grupper fantes på den tid i de fleste land hvor USA - CIA hadde sikret seg makten. Trusselen om å bruke våpen var imidlertid verbal. Det er aldri funnet våpen hos de venstreradikale gruppene. De uheldige uttalelsene innbød til overvåking. Politiet rapporterte sine registreringer til Arbeiderpartiet og til LO som ble deltagere i den politiske prosess.

De som hadde våpen var Arbeiderpartiets ledere som hadde det hjemmelige Stay-Behind i beredskap. Avlytting og registrering gjaldt de fleste politiske organisasjoner Arbeiderpartiet ikke selv hadde kontroll over. Jeg minner om at Werna Gerhardsen, statsministerens kone, som nevnt tidligere, satt i ikke mindre enn 250 utvalg og styrer. Lundkommisjonen har lagt frem en liste som viser at i 1982 var mer enn 80 organisasjoner med politisk tilsnitt, overvåket av politiet. Det gjaldt aksjoner av forskjellig slag, streikeledere, forlag, venstresidens aviser og tidskrifter herunder Klassekampens medarbeidere, selgere, abonnenter, artikler og innlegg, organisasjoner rettet mot internasjonal politikk. Palestina-komiteen, Vennekapsambandet Norge - Kina, Den forente Irlands komiteen, Afghanistan komiteen, Solidaritet Norge - Polen, og en rekke fredsorganisasjoner sto på overvåkingspolitiets liste over interessante objekter. 2

Baader - Meinhof

Tapani Suominen som er kulturmedarbeider i det finske arbeiderbladet Denmari forsvarte sin doktoravhandling om M - L bevegelsene i november 1996 ved Universitetet i Oslo. Han sier at en gruppe unge sosialdemokrater som oppsøkte Arbeiderpartiets generalsekretær Haakon Lie for å diskutere Vietnamkrigen ble kastet på hodet ut av hans kontor. 4

M-L bevegelsen hadde et internasjonal tilsnitt idet et av målene var å motarbeide den internasjonale kapitalisme. Mens den norske M-L bevegelsen ble holdt under stille oppsikt ble den tilsvarende ungdomsbevegelse i Tyskland utsatt for en massiv undertrykkelse og forfølgelse gjennom pressen, av politiet og av Christelig Demokratene.

Baader-Meinhof gruppen begynte som en normal demokratisk meningsbrytning fra unge mennesker som ønsket å bedre sine livsvilkår. De protesterte mot urett, mot den kalde krigen og mot det de mente var myndighetenes

maktmisbruk. Ulrike Meinhof var en dyktig journalist. Hun skrev godt og fremfor alt var hun moderat. Hun fikk mange tilhengere. Bevegelsen hadde elementer i seg til å bli en tysk folkebevegelse, en folkereisning mot den kalde krigen og for å normalisere forholdet til Øst – Tyskland. Bevegelsen kom derved til å stå som en potensiell hindring for den sionistisk/frimureriske maktutvidelse vi den gang begynte å ane konturene av. Vi har rikelig med eksempler hvor kompromissholdninger overfor Sovjetunionen og kommunismen er blitt møtt med møtt med innbitt motstand.

Et av høydepunktene for bevegelsen var presidents J. F. Kennedys besøk i Berlin i 1963. Han begeistret ungdommen ved å erklære at han ville avslutte den kalde krigen. Skuffelsen var stor da J. F. Kennedy kort etter ble skutt og drept. Et vendepunkt kom i 1967. Under en demonstrasjon ble studenten Benno Ohnesorg skutt og drept mens han lå på bakken. Han ble drept av en politimann. Situasjonen tilspisset seg, fordi drapsmannen ikke ble straffet. Etter hvert som det ble klart at demokratiske ytringer ikke ble tålt av de tyske myndighetene, ble bevegelsen aggressiv. Baader-Meinhof gruppen svarte med terror. Røde Arme Fraksjon oppsto. Den hadde støtte i store deler av befolkningen. Den samarbeidet med tilsvarende grupper i Italia, Frankrike, Belgia og med palestinerne som hadde et velutviklet terrornett. Det må ha vært uklart for bevegelsen hvem som var dens egentlige fiender og hvem som ledet undertrykkelsen den var utsatt for. Baader-Meinhof gruppen angrep det etablerte tyske samfunn.

Terror virksomheten kulminerte med kapringen av Lufthansa Boeing flyet med 86 gisler i oktober 1977. Flykapteinen ble drept. En tysk spesialstyrke stormet flyet i Mogadischu. Alle gislene ble befridd og en av flykaprerne overlevde.

Morgenen etter, i Stammheim fengselet, verdens sikreste fengsel, spesialbygd for å huse Baader-Meinhof terroristene, ble Andreas Baader, Gudrun Esslin, Jan-Carl Raspe funnet skutt med pistol og Irmgard Møller skadet med kniv. De offisielle undersøkelsene fastslo at fangene hadde lyktes i å smugle inn våpen og hadde tatt livet av seg. 4 Mange påstår at terroristene ble drept av politiet for å få slutt på terrorhandlingene.

Hendelsene i Tyskland viser hvor maktpåliggende det var for sionistene og frimurerne som var de egentlige makthavere i Tyskland å forhindre at den kalde krigen ble avsluttet før Sovjetunionen var endelig beseiret. Det var av den største betydning at enhver protestbevegelse eller oppstand som måtte oppstå ble slått ned med hard hånd.

Paul Bjerke

*"Den tyske statens militaristiske sinn bak RAF. P
militær opprust
Meinhof gruppe
antropologiske fe
mulig å fengsle
prinsipper ble b
Minigrup
var definitivt i
erlig hvis ma
nist med nazist
som et velkom*

Suominen

*"Dette er en g
Men episoder
man har den o
I dag o
bortimot håpn
til den første*

Kilder:

- 1 Lund-rap
- 2 Lund-rap
- 3 Rolf Søn
- 4 Stephan
Hamburg
- 5 Paul Bje
- 6 Birgitte

maktmisbruk. Ulrike Meinhof var en dyktig journalist. Hun skrev godt og fremfor alt var hun moderat. Hun fikk mange tilhengere. Bevegelsen hadde elementer i seg til å bli en tysk folkebevegelse, en folkereisning mot den kalde krigen og for å normalisere forholdet til Øst – Tyskland. Bevegelsen kom derved til å stå som en potensiell hindring for den sionistisk/frimureriske maktutvidelse vi den gang begynte å ane konturene av. Vi har rikelig med eksempler hvor kompromissholdninger overfor Sovjetunionen og kommunismen er blitt møtt med møtt med innbitt motstand.

Et av høydepunktene for bevegelsen var presidents J. F. Kennedys besøk i Berlin i 1963. Han begeistret ungdommen ved å erklære at han ville avslutte en kalde krigen. Skuffelsen var stor da J. F. Kennedy kort etter ble skutt og drept. Et vendepunkt kom i 1967. Under en demonstrasjon ble studenten Benno Ohnesorg skutt og drept mens han lå på bakken. Han ble drept av en politimann. Situasjonen tilspisset seg, fordi drapsmannen ikke ble straffet. Etter hvert som det ble klart at demokratiske ytringer ikke ble tålt av de tyske myndighetene, ble bevegelsen aggressiv. Baader-Meinhof gruppen svarte med terror. Røde Arme Fraksjon oppsto. Den hadde støtte i store deler av befolkningen. Den samarbeidet med tilsvarende grupper i Italia, Frankrike, Belgia og med palestinerne som hadde et velutviklet terrornett. Det må ha vært uklart for bevegelsen hvem som var dens egentlige fiender og hvem som ledet undertrykkelsen den var utsatt for. Baader-Meinhof gruppen angrep det etablerte tyske samfunn.

Terror virksomheten kulminerte med kapringen av Lufthansa Boeing flyet med 86 gisler i oktober 1977. Flykapteinen ble drept. En tysk spesialstyrke stormet flyet i Mogadischu. Alle gislene ble befridd og en av flykaprerne overlevde.

Morgenen etter, i Stammheim fengselet, verdens sikreste fengsel, spesialbygd for å huse Baader-Meinhof terroristene, ble Andreas Baader, Gudrun Esslin, Jan-Carl Raspe funnet skutt med pistol og Irmgard Møller skadet med kniv. De offisielle undersøkelsene fastslo at fangene hadde lyktes i å smugle inn våpen og hadde tatt livet av seg. 4 Mange påstår at terroristene ble drept av politiet for å få slutt på terrorhandlingene.

Hendelsene i Tyskland viser hvor maktpåliggende det var for sionistene og frimurerne som var de egentlige makthavere i tyskland å forhindre at den kalde krigen ble avsluttet før Sovjetunionen var endelig beseiret. Det var av den største betydning at enhver protestbevegelse eller oppstand som måtte oppstå ble slått ned med hard hånd.

Paul Bj

"Den tysk
militaristis

sto bak R

militær op

Meinhof g

teknologis

mulig å f

prinsippe

Mit

var defin

særlig hv

vist med

som et v

Suomi

"Dette e

Men epis

man har

I

bortimo

til den f

Kilder:

1 Lu

2 Lu

3 Ro

4 Ste

Har

5 Pa

6 Bir

Paul Bjerke i Klassekampen skriver:

"Den tyske staten brukte RAF "truslene" til en så massiv styrking at den militaristiske sida ved politiet at mange mistenker at krefter innafor tjenesten sto bak RAF. Politiet fikk ubegrensa midler, nesten ubegrensa rettigheter til militær opprusting, og ubegrensa fullmakter til å bekjempe RAF eller Baader-Meinhof gruppa som den også ble kalt. Det ble bygd ekstremt dyre, høyteknologiske fengsler og vedtatt unntakslover som i prinsippet gjorde det mulig å fengsle enhver venstreopposisjonell. Mange normale rettssikkerhetsprinsipper ble brutt..."

Minigruppa RAF truet åpenbart enkelte maktpersoners sikkerhet, men var definitivt ingen trussel mot statens sikkerhet. Den vanvittige forfølgelsen, særlig hvis man sammenlikner med den lemfeldigheit som myndighetene har vist med nazistiske mordbrannstiftere, kan bare forklares ved at RAF er brukt som et velkomment påskudd til å ruste opp det tyske politiet" 5.

Suominen sier:

"Dette er en generasjon med en helt unik tro på at verden kunne bli bedre. Men episoder som disse var med på å tvinge frem følelser av en håpløshet som man har den dag i dag.

I dag opplever jeg unge venstreaktivister som desillusjonerte folk i en bortimot håpløs kamp. Kneblingen av datidens opprørere i Tyskland ga støtet til den første og hittil mest voldsomme desperasjon." 6

Kilder:

- 1 Lund-rapporten, side 87, avgitt til Stortinget, 28. mars 1996.
- 2 Lund-rapporten, side 117 - 121.
- 3 Rolf Sønsteli. *Verdens Gang*, 12. desember 1996.
- 4 Stephan Aust, Hoffmann und Campe, *Der Bader Meinhof Komplex*, Hamburg 1987.
- 5 Paul Bjerke *Klassekampen*, 28. desember 1996.
- 6 Birgitte Kjos Fonn, *Aftenposten*, 2. des. 1996.

36. VÅPENSALG TIL BATISTA – REGIMET

Diktatoren Batista på Cuba ble angrepet av Fidel Castro som fikk støtte fra Sovjetunionen. I denne situasjon fikk Batista kjøpe våpen fra Norge

"Jens Chr. Hauge var pådriveren til den skandaløse våpeneksporten til Cuba mens borgerkrigen raste vinteren 1958/59. Det mener statsviteren og forfatteren Vegar Bye i en bok om Cubas kultur og historie utgitt i 1996, i men det var Einar Gerhardsen som påtok seg ansvaret." 1

Svein Aaby skriver i Dagbladet:

"Eksporten var et klart brudd på et stortingsvedtak fra 1935 som forbød salg av våpen til land i borgerkrig. Cuba-saken utviklet seg til et tverrpolitisk stormløp mot Arbeiderpartiet etter at regjeringen, med henvisning til fare for arbeidsledighet på Raufoss, hadde sendt store mengder ammunisjon og håndgranater til det reaksjonære Batista regimet som kjempet sin døds kamp mot Fidel Castro.

Da oppgjørets time kom i Stortinget våren 1950 tok Einar Gerhardsen det fulle og hele ansvar. Bratteli som hadde latt dette passere, opptatt som han var med statsbudsjett, tilbød Gerhardsen å ta ansvaret for det som hadde skjedd. Men det var landsfaderen som møtte stormen i oppreist stilling i Stortinget og beklaget vedtaket om å sende våpen til Cuba.

Gerhardsen tok med dette en enorm politisk belastning i forhold til den borgerlige opposisjonen, i forhold til venstresida i sitt eget parti og i forhold til Trygve Bratteli," sier Vegar Bye...

Hauge i nøkkelrolle

Hauge hadde det reelle ansvaret, mener Bye, Som tidligere forsvars-minister og justisminister kjente han reglene om forbud for våpeneksport til land som var i krig. Hauge var nestformann i styret for Raufoss Amunisjonsfabrikker og for Kongsberg Våpenfabrikk hvor hans oppgave var å fremme bedriftenes eksportinteresser." 2

Våpeneksporten tjente USAs interesser. Batista var en garantist for amerikanske investorers penger på Cuba. Motstanderen, Fidel Castro ville nasjonalisere utenlandske investeringer.

Kilder:

- 1 Vegar Bye, *Dette er Cuba*. Oslo, 1996.
- 2 Stein Aabø. *Dagbladet*, 25. mai 1996.

37. FINLAND

Under overskriften
Jacobsen i VG om
50-tallet utførte ett
De opptrådte på ve
lønn eller takk fo
"Antenne Ti" med

Den norske etter
tsjekkoslavakiakris
godtok den ameri
finsk territorium.

Da den finsk sovje
full panikk i nor
forsvaret. Manner
Sovjet fra høsten
innsats i Nord N
Ekeland. I sin stil
Ekeland oppbygg
Vadsø (åpnet 195
også fra dette tid
etablert: Flyplas
Hensikten var å
sovjetisk angrep,

Det godt t
skjult i sivile by
linjer – i tilfelle
om at våpen og
fjellstue), ble fra
også langs de ve

Penger fra a

Solehmainen bl
linjer.
En million ma
ambassaden i F
Norge en tid, fo

Dømt i hjer

37. FINLAND – SPIONASJEN

Under overskriften: *"Fikk aldri takk"*, forteller Kjersti Sortland og Alf R. Jacobsen i VG om de to finnene Lauri Solehmainen og Emil Torssonen som på 50-tallet utførte etterretningsoppdrag i Sovjetunionen med livet som innsats. De opptrådte på vegne av Norge og NATO, men har aldri mottatt verken avtalt lønn eller takk for de farlige oppdragene. De sto frem i TV-programmet *"Antenne Ti"* med sin historie.

Den norske etterretningstjeneste ble mobilisert mot Sovjetunionen etter tsjekkoslavakiakrisen i 1948. Sentrale finske militære offiserer og politikere godtok den amerikansk finansierte norske spionasjen mot Sovjetunionen fra finsk territorium.

Da den finsk sovjetiske støttepakten ble etablert våren 1948 utbrøt det nærmest full panikk i norske militære kretser. Svære ekstra bevilgninger ble gitt til forsvaret. Mannen som fikk i oppdrag å bygge opp den norske spionasjen mot Sovjet fra høsten 1948 var en ung telegrafist som hadde gjort en betydelig innsats i Nord Norge under krigen, i dag, pensjonert oberstløytnant Arne Ekeland. I sin stilling som etterretningsoffiser ved Finnmark Landforsvar ledet Ekeland oppbyggingen - både av den første moderne radio lyttestasjonen i Vadsø (åpnet 1951) og det omfattende Stay-Behind - nettet i Finnmark. Det var også fra dette tidspunktet spionasjen mot mål på den andre siden av grensen ble etablert: Flyplasser, jernbaneknutepunkter og havner i det nordlige Sovjet. Hensikten var å overvåke militære bevegelser som kunne forvarsle et mulig sovjetisk angrep, sier en kilde til VG.

Det godt utbygde Stay-Behind nettet i Finnmark med militære depoter skjult i sivile bygninger skulle drive sabotasje og etterretning bak sovjetiske linjer - i tilfelle Finnmark ble okkupert. Opplysninger i TV - programmet i går om at våpen og dynamitt fra disse lagrene (et av dem befant seg på Levajok fjellstue), ble fraktet inn i Nord-Finland viser at Stay -Behind nett var forberedt også langs de veier sovjetiske panserangrep ville ha måttet følge.

Penger fra ambassaden

Solehmainen ble lært opp i Oslo før han ble sendt inn bak Sovjet-Unionens linjer.

En million mark var lønnen, og det var Magnus Bratten ved den norske ambassaden i Finland som sto bak. Etter fullført oppdrag ble finnene holdt i Norge en tid, før de ble sendt videre til USA i 1954.

Dømt i hjemlandet

Gjensynet med hjemlandet etter 14 år ble vondt. "Jeg ble dømt til tre års betinget fengsel for på oppdrag av norsk etterretning å ha krysset Sovjetunionens grense ulovlig. Jeg ble dessuten dømt til å betale tilbake de pengene jeg fikk for oppdraget, og midlertidig fratatt statsborgerskapet mitt", sier Solemainen i "Antenne Ti". Emil Torssonen gav uttrykk for bitterhet: "Jeg fikk aldri betalingen norsk etterretning lovet. De sa hele tiden at jeg skulle til USA og der ville jeg ikke trenge pengene. Fortsatt har jeg bare sett 100 000 av de 500 000 mark jeg ble lovet i betaling." Forteller Torssonen.

1

Major, senere oberstløytnant Arne Ekeland hadde i 1997 X grad i losje nr. 9, St. Johanneslogen St. Olaus til de tre Roser i Oslo Han gikk inn i frimureriet i 1950 – 60-årene. I matrikkelen for 1966 står han oppført med den VI grad. 2

Kilder:

- 1 Kjersti Sortland og Alf R. Jacobsen, *Verdens Gang*, 15. mai 1991
- 2 Den Norske Frimurerordens matrikkel for 1966 og 1996/97.

38. SPION

I 1995 ble det kj

Odd Isungseth o
tjenesten sendte
To agenter skal
Kilden er en ti
Kosmo bekrefte
etterretningstjen
årene, men han b

I TV2 program
finnen Arvo Ju
som spion for M
Solberg i Dagbl

Vervingen
vervingen var s
enda høyere, o
Juvonen var på
tredje og siste
Viksjø fjellet i
og seilte inn i
E-tjenesten ha
strekninger en
langt. Men han
ned ballongen o
Mellom t
rapportere til
sovjetrussisk te

Kilder:

- 1 Olav Trygg
- 2 Dag Solberg

38. SPIONASJE MOT SOVJETUNION

I 1995 ble det kjent at Norge drev aktiv spionasje mot Sovjet i 1950-årene.

Odd Isungseth og Morten Jentoft forteller i boken *"Verkebyllen"*, 1995, at E-tjenesten sendte agenter inn på Kola området for å rekognosere og kartlegge. To agenter skal ha forsvunnet under oppdrag og antas å være omkommet. Kilden er en tidligere sentral e-offiser i Finnmark. Forsvarsminister Jørgen Kosmo bekreftet på en pressekonferanse i oktober 1995 at norsk etterretningstjeneste sendte agenter inn i Kola området i begynnelsen av 1950-årene, men han benekter at noen skal være omkommet. 1

I TV2 programmet *"Dokument 2"*, 23. oktober 1995, blir seerne presentert for finnen Arvo Juvonen som gjennomførte flere turer på sovjetrussisk område som spion for Norge, en av turene skjedde i en heliumballong, skriver Dag Solberg i *Dagbladet* under henvisning til TV2 programmet.

Vervingen fant sted i den norske ambassade i Helsinki. Målet for vervingen var spionasje på sovjetrussisk territorium, lønna var høy, risikoen enda høyere, og den amerikanske etterretningsorganisasjonen CIA betalte. Juvonen var på i alt tre turer inn i sovjetunionen i årene 1952 og 1953. Den tredje og siste var mest risiko fylt. En augustnatt i 1954 tok Juvonen av fra Viksjø fjellet i Øst-Finnmark Han krysset Grense-Jakobselv i en heliumballong og seilte inn i Sovjet. Den farefulle ferdens opprinnelige mål var Murmansk. E-tjenesten hadde ikke all verdens greie på vindforhold og hvor lange strekninger en ballong kunne tilbakelegge på en natt. Juvonen kom ikke så langt. Men han fotograferte det han skulle og ble ikke oppdaget. Finnen gravde ned ballongen og tok seg tilbake til Norge til fots. Turen tok fjorten dager.

Mellom turene var Juvonen og de andre finnene i Oslo for å debrifes og rapportere til norsk etterretningstjeneste. De funn finnene gjorde på sovjetrussisk territorium rapporterte norsk etterretningstjeneste og til CIA. 2

Kilder:

- 1 Olav Trygge Storvik, *Aftenposten*, okt. 1995.
- 2 Dag Solberg, *Dagbladet*, 23. oktober 1995.

39. ALLIANSER

I kapitlene 30. til 38. har jeg vist at Norge har deltatt i forberedelser til krigshandlinger i fjerntliggende land, spionasje oppdrag mot vår store nabo i Øst, og dannelsen av hemmelige væpnede grupper av samme type som "Den hemmelige Hæren" som generalstaben opprettet i 1920- og 30-årene. Når slikt skjer i hemmelighet og støttes av det regjeringsbærende parti, Arbeiderpartiet, er det et anslag mot norsk suverenitet, mot vårt demokrati og et dobbeltspill overfor Arbeiderpartiets velgere. Dette kan ikke ha skjedd uten at det foreligger en forpliktende avtale mellom Arbeiderpartiets ledere og aktørene som står bak de hemmelige aksjonene. Jeg tenker ikke på de avtaler som er inngått offisielt, som for eksempel avtalen om Marshallhjelp og forpliktelsen til å føre en felles økonomisk politikk gjennom OECD, eller tilknytningen til NATO. Disse avtaler er behandlet og vedtatt av Stortinget, riktignok med et forstyrrende innslag av frimurere som stortingsrepresentanter.

Det må med stor sannsynlighet foreligge et avtalesett som regulerer den utenomparlamentariske virksomheten jeg har tatt opp i de foregående kapitler. Det dreier seg i første rekke om en avtale mellom Arbeiderpartiets ledere og den frimurerdominerte generalstaben fra midten av 1930-årene. Etter den tid må det ha vært en forståelse mellom Arbeiderpartiets ledere og det "felleskap" Einar Gerhardsen lærte å kjenne under krigen "som var større enn arbeider-bevegelsen", slik han uttrykker seg i sine memoarer. Med tiden er både Høyre og Kristelig Folkeparti mer eller mindre trukket inn i dette samarbeidet.

Organiseringen av e-tjenesten

Den 28. februar 1946 ble det holdt en konferanse mellom Justisministeren, forsvarsministeren, rikspolitisjefen, viserikspolitisjefen, oberstløytnant Roscher Lund og major Vilhelm Evang. På denne konferanse formulerte rikspolitisjef Andreas Aulie oppgavene for en ny overvåkingstjeneste:

"Utgangspunktet for virksomheten skal ikke være å registrere og kartlegge de forskjellige partier innen riket eller deres virksomhet.

Oppgaven ska være å registrere og kontrollere potensielle femte kolonnister og andre som setter rikets sikkerhet i fare forsettlig eller ved uaktsomt forhold. I forbindelse hermed bør nevnes som en viktig oppgave å føre kontroll med fremmede makters etterretningstjenester innenfor landets grenser."

Aulies forslag var rettet mot så vel amerikansk, britisk og sovjetisk virksomhet og mot nordmenn som arbeidet for utenlandsk etterretning i Norge. 1

39. ALLIANSER

I kapitlene 30. til 38. har jeg vist at Norge har deltatt i forberedelser til krigshandlinger i fjerntliggende land, spionasje oppdrag mot vår store nabo i Øst, og dannelsen av hemmelige væpnede grupper av samme type som "*Den hemmelige Hæren*" som generalstaben opprettet i 1920- og 30-årene. Når slikt skjer i hemmelighet og støttes av det regjeringsbærende parti, Arbeiderpartiet, er det et anslag mot norsk suverenitet, mot vårt demokrati og et dobbeltspill overfor Arbeiderpartiets velgere. Dette kan ikke ha skjedd uten at det foreligger en forpliktende avtale mellom Arbeiderpartiets ledere og aktørene som står bak de hemmelige aksjonene. Jeg tenker ikke på de avtaler som er inngått offisielt, som for eksempel avtalen om Marshallhjelp og forpliktelsen til å føre en felles økonomisk politikk gjennom OECD, eller tilknytningen til NATO. Disse avtaler er behandlet og vedtatt av Stortinget, riktignok med et forstyrrende innslag av frimurere som stortingsrepresentanter.

Det må med stor sannsynlighet foreligge et avtalesett som regulerer den utenomparlamentariske virksomheten jeg har tatt opp i de foregående kapitler. Det dreier seg i første rekke om en avtale mellom Arbeiderpartiets ledere og den frimurerdominerte generalstaben fra midten av 1930-årene. Etter den tid må det ha vært en forståelse mellom Arbeiderpartiets ledere og det "*fellesskap*" Einar Gerhardsen lærte å kjenne under krigen "*som var større enn arbeider-bevegelsen*", slik han uttrykker seg i sine memoarer. Med tiden er både Høyre og Kristelig Folkeparti mer eller mindre trukket inn i dette samarbeidet.

Organiseringen av e-tjenesten

Den 28. februar 1946 ble det holdt en konferanse mellom Justisministeren, forsvarsministeren, rikspolisjefen, viserikspolisjefen, oberstløytnant Roscher Lund og major Vilhelm Evang. På denne konferanse formulerte rikspolisjef Andreas Aulie oppgavene for en ny overvåkingstjeneste:

"Utgangspunktet for virksomheten skal ikke være å registrere og kartlegge de forskjellige partier innen riket eller deres virksomhet.

Oppgaven ska være å registrere og kontrollere potensielle femte kolonnister og andre som setter rikets sikkerhet i fare forsettlig eller ved uaktsomt forhold. I forbindelse hermed bør nevnes som en viktig oppgave å føre kontroll med fremmede makters etterretningstjenester innenfor landets grenser."

Aulies forslag var rettet mot så vel amerikansk, britisk og sovjetisk virksomhet og mot nordmenn som arbeidet for utenlandsk etterretning i Norge. 1

Den norske militære etterretningstjenesten ble imidlertid opprettet i strid med rikspolitisjef Aulies retningslinjer fra 1946. Norsk etterretningstjeneste ble tatt hånd om av Arbeiderpartiets ledere, medlemmer av Frimurerordenen, CIA og engelsk etterretning. Omkostningene ble delvis dekket fra utlandet.

Da Rolf Aursand, som senere ble sjef for forsvarrets sikkerhetstjeneste, sammen med en rekke andre søkte stilling i e-tjenesten og skulle intervjues for å bli sikkerhetsklarert, ble de ikke bare intervjuet av forsvarssjefen Jens Chr. Hauge, men også av Rolf Gerhardsen, statsminister Einar Gerhardsens bror og redaktør av Arbeiderbladet, og av Haakon Lie, sekretær i Arbeiderpartiet. ² Dette er et betydelig avvik fra det normale. Det bærer karakteren av at et kupp kan ha blitt gjennomført hvor arbeiderpartiets øverste ledere har skaffet seg uberettiget innsyn i militære saker.

Det gjøres anstrengelser for at disse for vårt land betydningsfulle hendelser skal holdes hemmelig. Formodentlig er hemmeligholdet årsaken til at både Arbeiderpartiet og frimurermedlemmer, hver for seg, har kunnet drive etterretningsvirksomhet mot sitt fedreland etter at okkupasjonsmakten trakk seg ut i 1945.

Ordlyden av den avtale som ble undertegnet av utenriksministrene Anthony Eden og Trygve Lie i London 28. mai 1941, omtalt i 10. kapittel, ble hemmeligstemplet. Den er ikke gjengitt i *"Samling av provisoriske anordninger m. v. 1940-45"*. utgitt av Det Kgl. Justis- og politidepartement, i april 1945. ⁵

Avtalen er ikke gjengitt i Johan Nygaardsvolds *"Beretning om den norske regjeringens virksomhet fra 9. april til 25. juni 1945."* Utgitt 1947. ⁶ Avtalen er heller ikke gjengitt i Olav Ristes store verk om Londonregjeringen som kom ut så sent som i 1995. Riste sier her:

"Den endelige avtalen mellom Norge og England ble undertegnet av Lie og Eden, 28. mai 1941. Det var en ren militæravtale. Den inneholdt en politisk avtale som Lie fikk tatt med hvor det het at de to maktene var enige om at: "Et av målene for krigen er den fullstendige frigjøringen av Norge fra tysk herredømme". Dette var formeldt godkjent av Foreign Office i brev av 14. januar 1941" ⁷

Det offentlige Norge har således, i løpet av de 60 år som er gått, ikke fått kjennskap til ordlyden av noen avtale som regulerer forholdet til våre allierte i vest. Dette er så meget mer merkelig fordi enhver avtale med utenlandske makter skal godkjennes av Stortinget.

Nazistene hjemme i Norge under krigen fortalte at Londonregjeringen hadde solgt Norge til England. Når Ap representantene i Londonregjeringen, Nygaardsvold, Lie og Torp ikke ønsket å bygge opp et norsk forsvar, så hadde de vel i sikte å overlate sikkerhetspolitikken til Vestmaktene utfra tanken: heller England enn et politisk styrt militærvesen. i Norge.

Oddmund H. Hammerstad sier i boken *"Oppgjør med maktspill og overgrep i De hemmelige tjenester"*:

"Når så sterke krefter og store ressurser settes inn for å hindre at det historiske bilde blir tegnet fullt ut, er det nok dessverre grunn til å anta at det er fordi det er meget alvorlige feilgrep som er begått. Jens Chr. Hauge og Haakon Lie kniper munnen igjen. Den første mer enn den andre. En gang snerret Lie til en journalist: "Nærmer du deg Jens Chr. Hauge med spørsmål om hvilke spesielle kontakter han hadde i USA, vil han be deg å dra til H.!, og det gjør jeg også, dra til H.!" 3

Haakon Lie skal i samme forbindelse ha uttalt: *"Vi hadde en oppgave å løse."* Det er nærliggende å spørre: Hvilken oppgave hadde Haakon Lie og hans partifeller påtatt seg å løse? Og hvem var oppdragsgiveren?

Professor Thomas Chr. Wyller skrev brev til Jens Chr. Hauge 15. januar 1997. Han avsluttet brevet slik:

"Den generasjon som følger etter aktørenes tid, har en ubetinget rett til å spørre for derved å få vite. Du har et like selvsagt krav på å bli hørt, Men noen rett til å tie har du ikke. Velger du tausheten, stjeler du - imperialistisk - historien fra etterslekten. Den spør hva skjuler du under gullhjelmene?" 4

Vi søker avtaler som beskriver samarbeidet mellom Arbeiderpartiets ledere og frimureriet og generalstaben fra begynnelsen av 1930-årene. Det danner grunnlaget for samarbeidet mellom Londonregjeringen og Hjemmefrontledelsen under 2. Verdenskrig .

Norske sosialdemokrater kan ha etablert et liknende avhengighetsforhold til frimureriet som søsterpartiene i Italia. Å bryte eller fravike den avtale som er inngått kan få uberegnelige følger. Valget kan stå mellom å føye seg i politikken og beholde makten, eller å tilkjennegi egne meninger og bli bekjempet. En slik avtale vil lamme partiets politiske handlekraft og det vil føre vårt land inn i et uakseptabelt avhengighetsforhold.

Kilder:

- 1 Lund – Rapporten, side 87, avgitt til Stortinget den 28. mars 1996.
- 2 TV 2, 20. november 1995, v/ Gerhard Helskog og Aslaug Holm, Programmet: " *Bak din rygg.* "
- 3 Oddmund H. Hammerstad, *Oppgjør med maktspill og overgrep i de hemmelige tjenestene*, Genesis Forlag, Oslo 1997 side 271.
- 4 Hammerstad side 27.
- 5 Samling av provisoriske anordninger m. v. 1940-45, utgitt av Det Kgl. Justis- og politidepartement, p. t. London, april 1945.
- 6 Johan Nygaardsvold, *Beretning om den norske regjerings virksomhet fra 9. april 1940 til 25. juni 1945*, utgitt av Stortinget 1947.
- 7 Olav Riste, *Londonregjeringen*, Det Norske Samlaget, Oslo 1995.
- 8 Innlegg v/ biografene Ingar Sletten Kolloen og Knut Olav Åmås. *Aftenposten*, 15. august 2001,

ØKONOMI

40. PENGEMENGDEN ØKER

Da Einar Gerhardsen ble statsminister i Samlingsregjeringen i 1945 valgte han medlem av Hjemmefrontledelsen, Gunnar Jahn i den viktige stillingen som sentralbanksjef.

Gunnar Jahn hadde klare forestillinger om den økonomiske politikk han ville føre. Han avvek fra linjen til sin forgjenger Nicolai Rygg. I stedet innledet han en periode som i løpet av 50 år har redusert kronens kjøpekraft til 6 prosent av hva den var i 1945. Det du kunne kjøpe for seks kroner i 1945 må du i dag betale 100 kroner for. I løpet av disse 50 år er den norske befolkning blitt berøvet for 94 prosent av verdien av sin pengebeholdning.

Lønnstagerne har fått kompensasjon for prisstigningen. Kompensasjonen er betalt av arbeidsgiveren. Kjøp av privat eiendom ble betydelig lettere når gjelden avtok i verdi hvert år, særlig i de periodene da renten ble holdt kunstig nede, og mens inflasjonsraten var høy. Systemet med en stadig synkende kroneverdi er blitt godtatt i vide kretser. Den har skapt velstand hos den bedrestilte del av befolkningen.

Inflasjonen er rettet mot næringslivet. En bedrift som har gjeld har ingen fordel av at gjelden avtar i verdi. Bedrifteieren må erstatte verdinedgangen med ny gjeld. Realverdien av bedriftens kapital må opprettholdes.

Inflasjonen har sin motpost. Den heter seigniorage. Seigniorage er definert som gevinsten ved å utstede betalingsmidler, populært kalt heter det "å trykke penger." Den verdi det norske folk har tapt ved at kronen har mistet en del av sin kjøpekraft er å finne igjen som seigniorage i de banker og institusjoner som har økt pengemengden. Så lenge seignioragen tilfaller den norske sentralbanken, Norges Bank, kan inflasjonen betraktes som en beskatning. Seignioragen vil komme det norske folk til gode.

Hvis derimot utenlandske aktører øker pengemengden i Norge, står vi overfor en overføring av verdier fra Norge til sentralbanken i det land hvorfra pengene kommer.

Dette er et røveri, et ran som ethvert land må verge seg mot. Tiltross for denne lite sympatiske karakteristikk er lån fra utlandet hovedelementet i David

ØKONOMI

40. PENGEMENGDEN ØKER

Da Einar Gerhardsen ble statsminister i Samlingsregjeringen i 1945 valgte han medlem av Hjemmefrontledelsen, Gunnar Jahn i den viktige stillingen som sentralbanksjef.

Gunnar Jahn hadde klare forestillinger om den økonomiske politikk han ville føre. Han avvek fra linjen til sin forgjenger Nicolai Rygg. I stedet innledet han en periode som i løpet av 50 år har redusert kronens kjøpekraft til 6 prosent av hva den var i 1945. Det du kunne kjøpe for seks kroner i 1945 må du i dag betale 100 kroner for. I løpet av disse 50 år er den norske befolkning blitt berøvet for 94 prosent av verdien av sin pengebeholdning.

Lønnstagerne har fått kompensasjon for prisstigningen. Kompensasjonen er betalt av arbeidsgiveren. Kjøp av privat eiendom ble betydelig lettere når gjelden avtok i verdi hvert år, særlig i de periodene da renten ble holdt kunstig nede, og mens inflasjonsraten var høy. Systemet med en stadig synkende kroneverdi er blitt godtatt i vide kretser. Den har skapt velstand hos den bedrestilte del av befolkningen.

Inflasjonen er rettet mot næringslivet. En bedrift som har gjeld har ingen fordel av at gjelden avtar i verdi. Bedrifteieren må erstatte verdinedgangen med ny gjeld. Realverdien av bedriftens kapital må opprettholdes.

Inflasjonen har sin motpost. Den heter seigniorage. Seigniorage er definert som gevinsten ved å utstede betalingsmidler, populært kalt heter det "å trykke penger." Den verdi det norske folk har tapt ved at kronen har mistet en del av sin kjøpekraft er å finne igjen som seigniorage i de banker og institusjoner som har økt pengemengden. Så lenge seignioragen tilfaller den norske sentralbanken, Norges Bank, kan inflasjonen betraktes som en beskatning. Seignioragen vil komme det norske folk til gode.

Hvis derimot utenlandske aktører øker pengemengden i Norge, står vi overfor en overføring av verdier fra Norge til sentralbanken i det land hvorfra pengene kommer.

Dette er et røveri, et ran som ethvert land må verge seg mot. Tiltross for denne lite sympatiske karakteristikk er lån fra utlandet hovedelementet i David

Rocket
er det
fra utla

Det ste
IMF bl
banken
ekning
mottage

Det er
operere

Coun
CFR er
USA. O
medlem
globale
skal vær
aksepter
virkemic
Age". D
katolisis

kontroll
byråene
får sine t

. Me
prinsipper
presidentk
administr
som kom
CFR regn
makten og
er medler
Noe av d
Norge in
forplikter
gjorde, v
trakk seg

Rockefellers og Rothschildfamiliens pengepolitikk. For å bevare vår velstand er det nødvendig å beskytter vårt pengesystem mot vilkårlige pengetilførsler fra utlandet

Det sterkeste angrep på verdens pengesystemer skjedde da Verdensbanken og IMF ble dannet under Bretton Wood konferansen i 1941. Det ble vedtatt at bankenes transaksjoner skulle foregå i dollar. Dette førte til en betydelig økning av dollarmengden som kom USA til gode, og som ble en belastning for mottagerlandene.

Det er særlig tre private organisasjoner foruten de to nevnte bankene som opererer over landegrensene og som truer vår økonomi.

Council on Foreign Relations

CFR er en frittstående privat organisasjon som ble dannet i 1921 av sionister i USA. Organisasjonen arbeider utenfor det demokratiske system. CFR krever at medlemmene skal være amerikanske borgere som slutter seg til Rotschildenes globale pengesystem. Det vil si at de godtar at den amerikanske sentralbanken skal være et privat aksjeselskap som står utenfor demokratisk kontroll og at de aksepterer den langvarige verdensomspennede inflasjonen som et politisk virkemiddel. Medlemmene må også være tilsluttet den religiøse sekten, "New Age". Det siste betyr at medlemmene vil motarbeide andre religioner da særlig katolisismen

CFR knytter sammen politikk og næringsliv. Den har innenfor sin kontroll bankene, de store korporasjonene, revisjons- og bedriftsrådgivningsbyråene som arbeider over hele verden etter amerikanske retningslinjer. CFR får sine utgifter dekket fra næringslivet og bankene.

Medlemmer av CFR blir utpekt av ledelsen. Ingen blir valgt ut fra demokratiske prinsipper. Kun de dyktigste får bli medarbeidere. CFR peker ut amerikanske presidentkandidater og politikere og som kan gå inn i de amerikanske presidentenes administrasjon. Nesten hele president Bill Clintons administrasjon besto av sionister som kom fra CFR. Det samme gjelder administrasjonen til president George W. Bush. CFR regnes for å være forløperen til den nye verdensregjeringen som skal overta makten og styringen over alle land. Tidligere statsminister Gro Harlem Brundtland er medlem av Council on Foreign Relations International Advisory Board, IAB. Noe av det siste hun foretok seg da hun trakk seg som statsminister var å melde Norge inn i EØS avtalen uten å legge saken frem for Stortinget. EØS avtalen forplikter Norge til å tillate fri flyt av kapital. Det Gro Harlem Brundtland gjorde, var jevngodt med å sette døren til vårt felles pengeskap åpen da hun trakk seg som statsminister. En hvilken som helst utenlandsk sentralbank kan

kreve å få sine penger omvekslet i norsk valuta og låne beløpet ut i Norge. Det vil gjøre oss fattige over tid. Gro Harlem Brundtland har åpnet for den klassiske måten å røve et land for dets velstand, å tillate utenlandske lån.

Trilateral Commision

TC, ble dannet i 1973 av David Rockefeller og Zbigniew Brzezinski. Formålet med TC var å trekke til seg ledende personer fra de tre verdensdeler Europa, Amerika og Japan. Senere er TC utvidet med landene i det Østlige Europa og i det Sørøstlige Asia. For å gi TC en uoffisiell karakter må medlemmer som påtar seg nasjonale verv trekke seg som medlemmer. Etter hvert har TC spredt seg over store deler verden. TC styres av sionister, målet er å skape en ny verdensorden. Tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg er medlem av Trilateral Commission. (år 2000) Dette er kontroversielt av mange grunner. Å slutte seg til TC's ideologi må ha vært uheldig dengang han opptrådte som fredsmegler på Balkan. Dessuten bør han som president for Norges Røde Kors være politisk nøytral.

Bilderbergers Club

Ble stiftet i Nederland i 1954. Hensikten var å samle de mest innflytelsesrike mennesker til en årlig konferanse. Høyres leder Jan Petersen, som er utenriksminister i Kjell Magne Bondeviks regjering deltok i Bilderbergers Clubs møte i 1998. Bilderbergers Club er den tredje store maktorganisasjon som står utenfor demokratisk kontroll. Bilderbergers Club trekker til seg topp politikere fra Europa og USA. Det antas at de store politiske retningslinjene blir fastlagt her.

Det er et åpent spørsmål om norske politikere bør ha noe med disse organisasjoner å gjøre. Det er snakk om private organisasjoner med et fascistisk preg som har til formål å kontrollere så vel verdenspolitikken som verdensøkonomien.

Inflasjonens negative virkninger skjules for oss.

En effektiv verdensomspennende desinformasjon har gitt oss den forestilling at inflasjonens realøkonomiske virkninger er uten nevneverdig betydning. En hel vitenskapsgren, samfunnsøkonomien, er blitt innredet til å ivareta denne påstand. Desinformasjon om inflasjonens virkninger doseres fra Universitetets økonomiske fakultet, den bæres videre av våre økonomiske høyskoler og av landets regnskapsførere og revisorer. Ikke minst støttes dette av de opprinnelig fire store internasjonale revisjonsbyråene: som beskjeftiger mange hundre revisorer. over hele verden. Jeg tenker på Arthur F. Andersen som ble tatt i

uregelme
KPMG
som i 20
Ernst &
felles at d

Hva sk
Hva skjer
regning.
kommend
tilbakega
regnskap

Regnsk
Den 31.
regnskap
til inngå
januar. U
lavere kj
uten kor
kjøpekra
170000
takt med
366 pros
til 13 pr
ble fratru
hadde kj
kapital v
pengeme
I

År	P
1900	k
1990	
20 00	

I konkur
prosent
180 000

uregelmessigheter for få år siden og derfor ikke eksisterer lenger, videre KPMG som i 2005 ligger i en erstatningssak om ca. 700 millioner kroner. Så har vi Ernst & Young, Deloitte & Touche og PriceWaterhouseCoopers. De har det felles at de får retningslinjene for sitt revisjonsarbeide fra USA.

Hva skjer 31/12

Hva skjer den 31. desember klokken 24.00? Da fører vi regnskapstallene i ny regning. Avslutningstallene for foregående år blir til åpningsstatus for kommende år. På dette tidspunkt sikrer vi oss at den realøkonomiske tilbakegang som skyldes kronens avtagende verdi, i stillhet blir inkorporert i regnskapet for det kommende år.

Regnskapene viser for høy inntekt

Den 31. desember avsluttes regnskapsåret og utgående beholdning UB, regnskapstallene fra siste år, overføres i ny regning. UB pr. 31. desember blir til inngående beholdninger IB, i det nye regnskapsåret som starter den 1. januar. Uten hensyn til at regnskapet verdienhet, måleenheten, kronen, vil få en lavere kjøpekraft i det kommende år. Regnskapstallene overføres til neste år uten korreksjon eller fotnote som redegjør for virkningen av at kronens kjøpekraft vil bli lavere i et nye året. Alle norske bedrifter, det skal være 170000 av dem, får automatisk sine bokholdermessige verdier nedvurdert i takt med fallet i kronens kjøpekraft. Fra 1970 til 1990 steg prisene med hele 366 prosent. Kronen mistet 72 prosent av sin kjøpekraft. Inflasjonen tok fra 5 til 13 prosent av pengekapitalens verdi hvert år uten at denne verdireduksjon ble fratrukket i bedriftenes inntekt. Bedrifter kunne gå med tap uten at ledelsen hadde kjennskap til det. Mange klarte ikke å opprettholde realverdien av sine kapital verdier. Den langvarig inflasjonen skyldes som jeg har nevnt økning av pengemengden.

Pengemengden i Norge

År	Pengemengde M2 i millioner kroner
1900	51 805
1990	460 897
20 00	732 092

I konkursraset på slutten av 1980-tallet som fulgte inflasjonen, mistet Norge 30 prosent av sine industriarbeidsplasser. Arbeidsledigheten steg fra 30 000 til 180 000. Dette var den første bølgen av angrep på vårt næringsliv. Etter 1990

ble lønns og prisstigningen trappet ned. Aldri i vår historie har norsk industri hatt en nedgangsperiode av slikt omfang, skapt av våre egne politikere. Vi opplevde en revolusjon. Vårt industri samfunn som hadde utviklet seg gjennom mange tiår fikk sitt kapitalgrunnlag redusert.

John Maynard Keynes om inflasjonen:

"Det finnes intet mer skarpsindig, intet sikrere middel til å velte samfunnets eksisterende fundament enn å demoralisere pengevesenet. Alle de skjulte kreftene som ligger i de økonomiske lover blir tatt i bruk i nedbrytingens tjenest, og det skjer på en måte som ikke en mann av en million er i stand til å finne ut av". 2

Professor i økonomi og nobelprisvinner Trygve Haavelmo var i tvil om hvordan politikerne ville bruke det nye økonomiske system som var blitt utarbeidet. Han skrev i Statsøkonomisk Tidsskrift i oktober 1955:

"Var den tids unge og i politisk forstand uerfarne økonomer ikke i stand til å se muligheten for å misbruke det system de la opp til og at det var nettopp slike erfaringer som tilsa at sentralbanken skulle føre en stram upåvirkelig pengepolitikk slik som i gullstandardens tid? Dette var det beste tatt i betraktning det misbruk som ellers ville oppstå.

Det misbruk jeg tenker på ligger i at en økning av kreditter og et underskudds statsbudsjett kan stimulere den økonomiske virksomhet dersom de realøkonomiske forhold tilsier det. En slik stimulans vil også øke statens inntekter. Er det mulig å skille disse to formål? Vil ikke politikere kunne komme i en presset situasjon slik at de "trykker penger" utelukkende for å dekke statens omkostninger? Inflasjonen som oppstår kan tjene politiske interesser som inndragning av kapital hos visse grupper. Kunne det tenkes at nettopp disse svakheter ved det system Arbeiderpartiet og senere Høyre gikk inn for bare hadde en viss levetid? At det endte med økonomisk tilbakegang, ja med økonomisk katastrofe og fattigdom hos deler av befolkningen?

Økonomene hadde ingen makt. De hadde ingen mulighet til å påvirke den utvikling de hadde satt i gang. Om de hadde er det i ettertid lett å konstatere at ingen, verken de etablerte økonomer eller andre har gitt seg i kast med å analysere virkningen av den vedvarende inflasjon som det nye system har forårsaket gjennom 30 år". 3

Stortingspresident C. J. Hambro beklaget seg over denne samling halvstuderte røvere som var sluppet løs på det vergeløse samfunn. Haakon Lie, mangeårig sekretær i Arbeiderpartiet, hadde ikke betenkeligheter. Han skriver:

"Rundt J. avlegse øk. Arbeidslø. varer og tj. rikere når selv statsk. ubrukte sk. millioner k. gang." 4

Interessen
Haavelmo
innlegg gj
skulle kom
Fakultet, J
inflasjonst
et "instrum

1. å øke dighe
2. å løse
3. å lette

Under pkt
kroner, ka
varer for
opp" av p
Haa

"Selv om inflasjone

Forfatter
Haavelmo
beskatnin
undertryk
18.

Desinf
Etter en
en forest

"Rundt J. M. Keynes vokste det fram en gruppe økonomer som tok livet av avlegse økonomiske teorier om arbeidsledighetens årsaker og avskaffelse... .Arbeidsløsheten og depresjonen...hang sammen med at etterspørselen av varer og tjenester var for lav. Nå viste Keynes at landene ikke ble fattigere men rikere når staten brukte mer penger enn den tok inn i skatter og avgifter. Ja, selv statskassa ville tjene på det. Så lenge arbeidskrafta og maskinene sto ubrukte skapte de ingen verdier. Om staten i en slik situasjon brukte 100 millioner kroner "formeget", ville nye kunder bli aktive og hjulene komme i gang." 4

Interessen for inflasjonens virkninger steg betraktelig etter 1972. Professor Haavelmo hadde endret syn en eller annen gang etter 1955 da han skrev sitt innlegg gjengitt foran. nå støttet han det syn at inflasjonens virkninger ikke skulle komme klart frem. Daværende student ved Universitetets Økonomiske Fakultet, Jan Fredrik Qvigstad skrev ned professor Haavelmos forelesninger i inflasjonsteori våren 1974. Han utga det i 1975. Her beskrives inflasjonen som et "instrument" som kan brukes til:

1. å øke offentlig disponibel realinntekt og derigjennom å hjelpe sentralmyndighetene til å få tak i en større andel av ressursene,
2. å løse fordelingskonflikter mellom grupper,
3. å lette den såkalte gjeldsbyrden for næringslivet. 5

Under pkt.1 nevner Haavelmo at staten ved å trykke for eksempel 100 millioner kroner, kan bruke disse til varekjøp i privat sektor. Staten får imidlertid ikke varer for 100 millioner kroner til den gamle pris. En del av økningen blir "spist opp" av prisstigningen.

Haavelmo uttrykker seg forsiktig når han omtaler myndighetene, han sier:

"Selv om myndighetene ikke alltid har forstått hva de har gjort. så har inflasjonen ofte virket som et beskatningsmiddel".

Forfatteren av dette skrift tror "myndighetene" har langt mer forstand enn den Haavelmo tillegger dem. Inflasjonen er brukt som et selektivt beskatningsmiddel rettet mot bestemte grupper som myndighetene ønsker å undertrykke. Selektiv beskatning gjennom inflasjon er omtalt i Bind 2, kapittel 18.

Desinformasjon om prisstigningens virkninger

Etter en gjennomgang av Haavelmos forelesninger sitter studenten igjen med en forestilling om at bedriften tjener på å ha gjeld. Dette går igjen i Arne

Kinserdals bok "*Bedriften under prisstigning*" fra 1975. Der sier Kinserdahl i forbindelse med et regneeksempel som angår norske bedrifters betydelige gjeld:

"Vi ser at gjelden er langt høyere enn pengeeiendelene. Norsk industri har derfor en betydelig vinning på grunn av dette forhold." 7

Det er ingen gevinst ved å ha gjeld

Bak Arne Kinserdals beregning ligger den offisielt vedtatte prisnivå- metoden. Den ble gjennomarbeidet og anbefalt brukt av Norske Finansanalytikerens Forening i statsautorisert revisor Finn Berg Jacobsens formanns-tid i 1970-årene. Finn Berg Jacobsen var leder av den norske avdelingen av revisjonsfirmaet Arthur F. Andersen. Det viktigste ankepunkt mot metoden er påstanden om at bedriften har en gevinst ved at gjelden avtar i verdi. Riktignok avtar den eksiterende gjelden i verdi, dersom kroneverdien synker, men for å opprettholde realverdien av penge-eiendelene som også har avtatt i verdi vil det være nødvendig å øke både gjelden og egenkapitalen som er motposter til eiendelene. Realverdien av gjeld må opprettholdes. Da blir det ingen gevinst ved å ha gjeld.

Det er derfor en prisipiell forskjell på huseierens gjeld og næringslivets gjeld. Den første kan gjerne forsvinne gjennom inflasjon, men hvis næringlivets gjeld avtar i verdi som følge av inflasjonen, så må verditapet erstattes. Dessverre har ingen næringsdrivende sett noe til "*den betydelige vinning*" Kinserdal omtaler. Myten om at bedriftene tjener på å ha gjeld har vært ganske seiglivet. I en inflasjonsperiode vil rentene stige. En forgjeldet bedrift kan få betydelige renteutgifter fordi både gjelden og rentefoten vil stige.

Politisering av samfunnsøkonomien

Den mangelfulle undervisning i økonomi kan tenkes å ligge i at Universitetet utdanner økonomer som skal videreføre Arbeiderpartiets og sionistenes politikk. Det er forståelig, men ikke akseptabelt om det skulle være et ønske fra politisk hold å utdanne byråkrater som har et positivt syn på inflasjonspolitikken.

En tilpassing av den økonomiske forståelse til politiske ønsker er imidlertid en politisering av samfunnsøkonomien som fag og som vitenskap. Mange økonomer har gått på akkord med sitt fag. Politiseringen har brakt sosialøkonomien i vanry. Uten å ta inflasjonen med i de økonomiske modellene er de verdiløse som instrument for å løse økonomiske problemer som går over tid.

Om økonomisk styring

Som grunnlag for våre betraktningene bruker vi modellen:

$PX = VM$, hvor:

P = prisnivået,

X = nasjonalproduktet,

V = pengenes omløpshastighet og

M = pengemengde.

Formelen forteller:

1. Pengemengdens kan økes i takt med økningen av tilbudet av varer og tjenester, uten at prisene stiger.
2. Sentralbanken/staten kan utvide landets pengemengde og ha fordel av det, når produksjonen øker eller når nye verdier blir tilbudt markedet. Real-verdien av gevinsten vil tilsvare økningen av pengemengden med et fradrag dersom prisstigning oppstår.
3. Med frie internasjonale kapitalbevegelser vil utenlandske krefter kunne øke pengemengden i landet og overføre den gevinst som ellers ville falle på den norske sentralbanken til den utenlandske sentralbanken.. Dette er en uvennlig handling som vil tappe landet for realverdier.
4. Bankene kan endre pengenes omløpshastighet. De samme penger kan lånes ut flere ganger. Det har samme virkning som en økning av pengemengden. Bankene får en gevinst gjennom større tilgodehavender og høyere renteinntekter. Samfunnet utsettes for inflasjonspres og myndighetenes pengepolitikk kan forpurre. I den nasjonale pengehus-holdning er bankene derfor pålagt restriksjoner. Internasjonalt kan bankene fritt utnytte dette forhold.

Industriens andel av inflasjonsbeskatningen

For å komme inn på inflasjonens virkning på bedriftene er det gunstig først å se på utviklingen av minste lovlige aksjekapital. Det vil si det laveste beløp som etter loven må skytes inn for å få tilatelse til å danne et aksjeselskap. Når jeg velger denne innfallsporten er det fordi finansdepartementet selv har beregnet inflasjonstapene.

I 1976 ble den minste lovlige aksjekapital i et aksjeselskap satt opp fra 10 000 kroner til 50 000 kroner. I en stortingsproposisjon fra 1996 ble det foreslått at den skal forhøyes til 200 000 kroner. Begrunnelse var at minste

lovlige aksjekapital burde følge prisutviklingen. 50 000 kroner i 1976 tilsvarer 200 000 kroner i 1996 dersom man omregner ved hjelp av konsumprisindeksen.

I proposisjonen pålegges aksjonærene å innbetale 150 000 kroner til selskapet der hvor aksjekapitalen tidligere var 50 000 kroner. Dette tilsvarer den verdi inflasjonen har tatt fra våre minste bedrifter gjennom 20 år. Prisstigningstapene, også kalt inflasjonsskatten, som det er snakk om her, er likeverdig med en årlig gjennomsnittlig formueskatt på 7 prosent.

Aksjonærene vil etter å ha innbetalt 150 000 kroner være i besittelse av den samme realverdi som de eide i 1976. Innbetalingen av 150 000 kroner er en realisering av en særbeskatning som kun rammer våre minste bedrifter.

Våre minste bedrifter kreves for 12,2 milliarder kroner

Brønnøysundregistrene opplyste velvillig på forespørsel at det pr. 3. januar 1997 var 91 895 foretak som hadde mindre enn 200 000 kroner i aksjekapital. 60 178 av disse hadde 50 000 kroner i aksjekapital. 10 Aksjonærene i disse bedriftene må innbetale i alt 12 208 348 000 kroner eller 12,2 milliarder kroner for å dekke det inflasjonen har tatt gjennom 20 år.

Dette betydelige tap er ikke registrert av våre regnskapsførere eller bemerket av våre revisorer.

Myndighetene reduserer kravet til ny aksjekapital

Mange bedrifter hadde ingen mulighet til å reise det nødvendige tilskudd til aksjekapitalen. Vi ville ha fått et ras av oppløste selskaper og en tilsvarende arbeidsledighet. Minste lovlige aksjekapital ble derfor satt til 100 000 kroner, det halve av hva den hadde vært i 1976, regnet i realverdi.

Inflasjonsskatten påhviler ikke bare aksjekapitalen, men all egenkapital. Hva er 7 prosent av norske bedrifters samlede egenkapital? Industri-statistikken fra Statistisk Sentralbyrå for 1991 omfatter 474 bedrifter med 160 359 ansatte. De utgjør 57 prosent av den totale beskjeftigelse i industrien. 9 Disse bedrifters egenkapital er oppgitt til 35 459 millioner kroner, 7 prosent av dette beløp utgjør 2 482 millioner kroner. For hele industrien antas derfor at inflasjonsskatten på egenkapitalen alene, ligger på omkring 4 300 millioner kroner, som er det beløp som må tilføres norsk industri hvert år for at egenkapitalen skal ha uforandret realverdi, regnet etter den generelle prisstigning, konsumprisindeksen.

To inntektsbegrep

Det dreier seg her om to inntektsbegrep, det nominelle, som er ivaretatt av det tradisjonelle regnskap basert på historisk kost, og det reelle, som forteller

hvorvidt
året.
periode
legger
går ned
den va
nelt ta
V
ning i
aktivas
realver
penger
fra be
(aksjeu
inneho
regnsk
regnsk
fremga
pengeb
S
summe
gjennom
gjennom
fordi d
gjøre.

Inflasj

1	Reg
2	Frac
3	Ver
4	2 +
5	Res
6	Åre
7	Reg

De 47
oversk
tilbake
kroner
usikke

hvorvidt bedriften har økt eller fått redusert sin realformue i løpet av regnskapsåret.

Regnskapet basert på historisk kost fungerer ikke tilfredsstillende i perioder med Inflasjon. Det er således ingen fremgang for en bedrift som et år legger et stort antall kroner til sin kapital hvis kronens kjøpekraft i løpet av året går ned og reduserer realverdien av bedriftens bevegelige kapital til mindre enn den var ved årets begynnelse. Da vil et godt nominelt regnskapsresultat skjule reelt tap og tilbakegang.

Vi velger å se bedriften som et eget rettssubjekt. Det er da uten betydning i hvilken grad den eies av aksjonærer eller av kreditorene. Vi betrakter aktivasiden (eiendelene) direkte. Utgangspunktet for beregningen vil være at realverdien av de enkelte poster skal opprettholdes og at bedriften må skyte til penger for å oppnå dette. Pengene kan komme fra opptjente beskattede midler fra bedriften selv, fra gjeldsøkning eller ved å trekke inn nye eiere (aksjeutvidelse). I beregningen må vi ta hensyn til at det oppgitte driftsresultat inneholder en inflasjonsgevinst som skyldes at inngående varebeholdning ved regnskaps årets begynnelse er regnet i fjorårets priser mens varer ved regnskapsperiodens avslutning er i årets priser. For å komme frem til den reelle fremgang eller tilbakegang må vi også trekke fra verdiforringelsen av pengebeholdningene gjennom året.

Som beregningseksempel benytter vi industristatistikken for 1991 som er summen av regnskapstallene for 474 bedrifter. ⁹ Vi betrakter tallene som gjennomsnittstall og velger å bruke 7,6 prosent prisstigning som er gjennomsnittsstigningen over 20 år. Vi bør velge gjennomsnittsprisstigningen fordi den ikke påvirkes av kortsiktige variasjoner som ikke har med inflasjon å gjøre.

Inflasjonskorreksjon for 474 norske bedrifter 1991 i millioner kroner.

1	Regnskapsresultat, fremgang	+ 6 994
2	Fradrag for prisstigningsgevinst på varebeholdning	- 1 884
3	Verdiforringelse av pengeposter	- 7 535
4	2 + 3 Korreksjon av omløpsmidler	- 9 416
5	Resultat etter korreksjon av omløpsmidler, Reell tilbakergang	- 2 425
6	Årets andel av fremtidig tap på anleggsmidler	- 3 513
7	Regnskapsresultat etter korreksjoner, reell tilbakegang	- 5 938

De 474 bedrifter som omfattes av statistikken har i 1991 hatt et nominelt overskudd på 6 994 millioner kroner, men samtidig en realøkonomisk tilbakegang på -2 425 millioner kroner. Ytterligere tap på -3 513 millioner kroner vil kunne påløpe når drifts midler skal fornyes. Post 6. er imidlertid usikker fordi priser på maskiner, kjøretøy og kontorutstyr som er de mest

vanlige anleggsmidler ikke følger konsumprisindeksen som ligger til grunn for beregningen. Den tekniske utvikling har gjort mange investeringobjekter billigere over tid tross for en generell prisstigning. Utstyr til automatisering av kontorrutiner har hatt en dramatisk prisnedgang de seneste år.

Tallene ovenfor omfatter 57 prosent av de industriansatte. Vi kan derfor anslå at industrien som helhet i perioden 1972 til 1992 har tapt verdier tilsvarende 16 milliarder kroner hvert år som følge av kronens verdiforringelse, regnet i 1991 kroner.

Inflasjonstapene kan imøtegås ved å rasjonalisere driften, redusere varebeholdningen og korte inn på kredittene. Hvis omkostningene stiger med for eksempel 10 prosent og rasjonalisering av produksjonen gjør at de ansatte produserer 10 prosent mer blir produktomkostningene uforandret. Vi får ingen prisstigning, men en forsert rasjonalisering og automatisering kan føre til overproduksjon og arbeidsledighet på lengere sikt.

Dette er kortsiktige nødløsninger, som ikke berører det sentrale, at inflasjonen fortsetter å ta kapitalen

Store kapitalomkostninger for industrien

En stadig større del av verdiskapningen i næringslivet i 1970 til 1990-årene, gikk til pengeutlånere i form av gjeldsøkning og renter. Regnet i prosent av lønnsutbetalingen utgjorde gjeldsøkningen og rentene i 1971. 23 prosent, i 1981 32 prosent og i 1991 43,6 prosent

I året 1991 var renteutgiftene ifølge industristatistikken, 8 233 millioner kroner, verdireduksjonen av omløpsmidlene som følge av inflasjon har vi beregnet til 9 419 millioner kroner, til sammen koster inflasjonen og de høye rentene 17 652 millioner kroner. Kapitalomkostningene på hver enkelt av de i alt 160 359 ansatte som statistikken omfatter blir da 110 075 kroner årlig.

I løpet av 1990-årene er inflasjonen redusert, industri-bedriftenes kapitalomkostning er gått betydelig tilbake og arbeidsledigheten er på vei ned.

Revisors ansvar

Aksjelovens § 11 - 12 sier :

"I årsberetningen skal gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme selskapets stilling og resultatet av virksomheten og som ikke fremgår av resultatregnskap eller balanse, eller andre forhold av vesentlig betydning for selskapet."

Inflasjonsskatten er åpenbart et slikt forhold og det er utvilsomt revisors oppgave å sørge for at verdiforringelsen av selskapets beholdninger kommer til uttrykk i årsberetning og regnskap.

Inflasjonsskatten har til tider vært industribedriftenes tredje største omkostning nest etter varekjøp og lønnsomkostninger. Unnlater vi å bokføre en slik omkostning blir regnskapet uegnet til å styre etter og våre politikere kan i god tro gjøre de mest betydelige feilvurderinger.

Kilder:

- 1 J. M. Keynes: *A Tract of Monetary Reform*, 2. kapittel.
- 2 Sitatet er fra *The Economist*, 8. april 1995.
- 3 Trygve Haavelmo, *Statsøkonomisk Tidsskrift*, oktober 1955.
- 4 Haakon Lie, *Loftrydding*, side 225, Tiden Norsk Forlag, 1980.
- 5 Jan Fredrik Qvigstad, *Noen emner fra inflasjonsteorien*, UiO.
- 6 Sosialøkonomen nr. 3 1978, side 34.
- 7 Arne Kinserdal, *Bedriften under prisstigning*, Tanum Norlie 1975.
- 8 Arne Kinserdal, side 28.
- 9 Statistisk Årbok 1991., side 225.
- 10 Brev fra Brønnøysund-registrene datert 13. jan. 1997.